

Växtodlingsenheten
Anna-Clara Brunsson

BESLUT
1999-04-09

Dnr 22-6899/98
Delg.

AgrEvo A/S
Jernholmen 54 B
DK-2650 Hvidovre
Danmark

Avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade sockerbetor (*Beta vulgaris* L.) under 1999-2003

AgrEvo A/S inkom den 23 december 1998 med en ansökan om att under 1999-2003 få genomföra avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade sockerbetor. Ansökan omfattar linjen T 120-7 som gjorts tolerant mot glufosinatammonium, den aktiva substansen i herbiciden Basta. Dessutom har linjen tillförts en gen, *npII*, som ger tolerans mot antibiotikum kanamycin/neomycin.

AgrEvo ansöker om att få genomföra vegetativa försök på maximalt 8 000 m² i Landskrona, Lomma, Simrishamn och Tomelilla kommuner. Avsikten med försöken är att utvärdera graden av tolerans mot Basta i olika korsningar med den aktuella linjen.

Remissinstanser

I ärendet har följande remissinstanser givits tillfälle att avge yttrande: Gentekniknämnden, Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Sveriges lantbruksuniversitet (Institutionen för ekologi och växtproduktionslära samt Avdelningen för växtförädling), Lunds universitet (Ekologihuset), Stockholms universitet (Enheten för populationsgenetik), Lantbrukarnas Riksförbund, Svenska Naturskyddsföreningen och Ekologiska Lantbrukarna.

Följande remissinstanser tillstyrker ansökan: Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen, Sveriges lantbruksuniversitet (Avdelningen för växtförädling) och Lunds universitet.

Följande remissinstanser avstyrker ansökan: Gentekniknämnden, Svenska Naturskyddsföreningen och Ekologiska Lantbrukarna.

Gentekniknämnden har avstyrkt ansökan om avsiktlig utsättning av linje T 120-7 av skäl av etisk natur. Nämnden är emot användande av antibiotikaresistensmarkörgener i växtmaterial.

Svenska Naturskyddsföreningen och Ekologiska Lantbrukarna avstyrker ansökan på grund av ett generellt avståndstagande från herbicidtoleranta grödor och antibiotikaresistens.

Övriga remissinstanser har inte kommit in med yttranden.

Risikförebyggande åtgärder

Av ansökan från AgrEvo framgår bland annat följande i fråga om riskförebyggande åtgärder:

Kontroll av uppkomst av stocklöpare kommer att genomföras under perioden juni till augusti. Stocklöpande sockerbetor kommer att dras upp ur jorden innan blomning och skäras i 3-4 sektioner och lämnas på fältet för att vissna. Vid skörd kommer blasten och rötterna att lämnas på fältet. De tre efterföljande åren kommer sockerbetor inte att odlas på försöksplatserna. Vid nödsituation kommer de genetiskt modifierade sockerbetorna att förstöras genom mekanisk och kemisk bearbetning.

Skäl för beslutet

Enligt 6 § lagen (1994:900) om genetiskt modifierade organismer får avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer endast ske efter tillstånd.

I 7 § i ovan nämnda lag stadgas att tillstånd får lämnas endast om den verksamhet som ansökan avser är godtagbar ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt och etiskt försvarbar.

Enligt 20-21 §§ förordningen (1994:901) om genetiskt modifierade organismer framgår att Jordbruksverket är tillståndsmyndighet för ifrågavarande verksamhet.

Jordbruksverket gör följande bedömning:

De glufosinatammoniumtoleranta sockerbetorna förväntas inte få några överlevnads- eller reproduktionsfördelar utanför odlingslandskapet. Pollenspridning förhindras genom att stocklöpare avlägsnas innan blomning. För övrigt förekommer den enda korsningsbara vilda arten i svensk flora, strandbetan, endast vid ett fåtal platser på västkusten. De av sökanden angivna säkerhetsåtgärderna bedöms därför vara tillräckliga för att förhindra spridning av de insatta generna.

Någon risk för människors och djurs hälsa vid odling av de genetiskt modifierade sockerbetorna bedöms inte föreligga.

Ingenting har heller framkommit i slutrapporter över tidigare utsättningar av sockerbetor toleranta mot Basta som föranleder någon annan bedömning än den ovanstående.

Jordbruksverket anser att utsättning av den aktuella linjen är etiskt försvarbar. Gentekniknämnden avstyrker utsättning av den aktuella linjen på grund av att det numera, enligt Gentekniknämndens uppfattning, finns praktisk teknik för att undvika att kanamycinresistensgenen överförs vid transformationsprocessen. Nämnden anser att detta faktum gör utsättningen av linje T 120-7 oetisk. Jordbruksverket delar inte Gentekniknämndens generella slutsats enligt ovan.

Jordbruksverket delar Gentekniknämndens uppfattning om att det är önskvärt att gener som inte har någon funktion i den slutliga produkten bör avlägsnas. Verket anser dock att sådana krav kan ställas först då teknik som möjliggör borttagande av dessa gener är praktiskt tillämpbar. Dessutom torde detta vara mer relevant för en ansökan om marknadsgodkännande än för ett fältförsök.

Jordbruksverket vill också erinra om att Gentekniknämnden tidigare inte invänt mot tillstånd till fältförsök av liknande slag som i det aktuella ärendet. Nämnden frångår i det aktuella ärendet således sin hittillsvarande praxis vad gäller antibiotikaresistensgener i fältförsök.

Med hänvisning till det ovan anförda och vad som i övrigt framkommit av utredningen i ärendet bedömer Jordbruksverket att utsättningen är godtagbar ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt.

Beslut

Jordbruksverket beslutar härmed att ge AgrEvo A/S tillstånd att under 1999-2003 genomföra avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade sockerbetor, linje T 120-7 i ovan nämnda kommuner.

För att tillståndet skall gälla måste utsättningen och hanteringen i övrigt av de genetiskt modifierade sockerbetorna utföras i enlighet med vad AgrEvo angivit i ansökan, om ej annat framgår av nedan angivna villkor:

1. AgrEvo skall skriftligen informera de berörda kommunerna samt genom massmedia lokalt informera allmänheten om de planerade utsättningarna. Det skall i denna information klart framgå i vilka kommuner försöken kommer att utföras. Kopior av den genomförda informationen skall ha kommit in till Jordbruksverket innan utsättningen påbörjas.
2. Alla utsättningsytor skall mätas ut i förhållande till fasta punkter i landskapet så att de lätt kan återfinnas. En karta som anger respektive utsättnings exakta belägenhet skall komma in till Jordbruksverket innan utsättningarna påbörjas.
3. AgrEvo skall ge försöksutförarna noggranna skriftliga instruktioner för utsättningarnas utförande och skötsel, särskilt beträffande skörd och efterbehandling av utsättningsytorna. En kopia av de skriftliga instruktionerna skall ha kommit in till Jordbruksverket innan utsättningarna påbörjas.
4. Såmaskinen skall fyllas på, tömmas och rengöras på platsen för sådd.
5. Inom en vecka efter det att sådden slutförts skall anmälan om detta ha kommit in till Jordbruksverket. Denna anmälan skall innehålla uppgifter om försöksytornas storlek och sådatum.
6. AgrEvo skall efter skörd samt under det efterföljande året eliminera alla plantor som uppkommer från frön eller betnackar.
7. Vid all transport och lagring, oavsett om betorna skall användas vidare eller destrueras, skall det genom märkning framgå att det är frågan om genetiskt modifierade organismer.
8. Sockerbetorna får inte användas som föda eller foder.
9. För utsättningens genomförande, från sådd till skörd, och den efterföljande hanteringen för såväl platsen för utsättningen som genetiskt modifierat

växtmaterial som härrör från den genomförda utsättningen föreligger en rapporteringsskyldighet för AgrEvo gentemot Jordbruksverket. Rapport skall ha kommit in till Jordbruksverket senast den 31 december varje år 1999-2003. Rapporten skall omfatta:

- vidtagna åtgärder och i utsättningarna gjorda observationer, t.ex. antalet plantor som producerar stocklöpare under säsongen samt tidpunkten när de upptäcks,
- hanteringen av skördat genetiskt modifierat växtmaterial, vilket inkluderar vid skörden överblivet växtmaterial, växtmaterialrester från utförda analyser, lagerhållning och all destruktion av genetiskt modifierat material som genomförts,
- slutsatser som gjorts av AgrEvo avseende risker för människors och djurs hälsa samt miljön.

Hur man överklagar

Om Ni vill överklaga detta beslut skall Ni skriva till Miljödomstolen i Växjö. Skrivelsen ställs alltså till Miljödomstolen men skall skickas eller lämnas till **Statens jordbruksverk, 551 82 Jönköping**. I skrivelsen skall Ni ange vilket beslut Ni överklagar och den ändring i beslutet Ni begär. Överklagandet skall ha inkommit till Jordbruksverket inom tre veckor från den dag då Ni fick del av beslutet.

Detta ärende har avgjorts av generaldirektören efter föredragning av handläggaren Anna-Clara Brunsson. I ärendets slutliga handläggning har även deltagit avdelningscheferna Rolf Köhler och Carl Johan Lidén, enhetschefen Gabriella Cahlin, handläggarna Staffan Eklöf och Johanna Nyström samt juristerna Sophia Thollander och Göran Öster.

Ingbritt Irhammar

Anna-Clara Brunsson

Övriga upplysningar

Utöver vad som anges i ovan angivna villkor får Jordbruksverket erinra om de aktsamhetskrav som föreskrivs i 4 § lagen (1994:900) om genetiskt modifierade organismer och i 14-16 §§ Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 1995:45) om genetiskt modifierade växter.

Jordbruksverket vill även framhålla att ett tillstånd av aktuellt slag inte innebär ett ställningstagande till en eventuell kommande ansökan om marknadsgodkännande.

Slutligen vill Jordbruksverket upplysa om att ett tillstånd av aktuellt slag får, enligt 11 § lagen (1994:900) om genetiskt modifierade organismer, återkallas om någon av de väsentliga förutsättningarna som förelåg när tillståndet meddelades

inte längre föreligger eller om något krav som är av särskild betydelse inte har följts.

Kopia till:

Gentekniknämnden

Naturvårdsverket

Kemikalieinspektionen

Sveriges lantbruksuniversitet, Avdelningen för växtförädling

Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för ekologi och växtproduktionslära

Lunds universitet, Ekologihuset

Stockholms universitet, Enheten för populationsgenetik

Lantbrukarnas Riksförbund

Svenska Naturskyddsföreningen

Ekologiska Lantbrukarna